

Indre arbejdsmodeller

Det er Bowlbys teori, at barnets erindringer om omsorgspersonerne og samspillet med dem gemmes i såkaldte *indre arbejdsmodeller* af omsorgspersonerne. Komplementært til disse modeller udvikler barnet en indre arbejdsmodel af sig selv og sit samspil med forældrene. De to modeltyper, der i løbet af barnets andet leveår danner grundlag for barnets skelnen mellem sig selv og andre, bliver i udgangspunktet til som spejlbilleder af hinanden. De har en fælles rod i det indbyrdes samspil. Det betyder for eksempel, at barnets (gentagne) oplevelser med en afvisende mor ikke blot vil repræsenteres som en indre arbejdsmodel af omsorgspersonen som afvisende, men samtidig kan det også resultere i en indre arbejdsmodel af selvet som uønsket¹⁶. Tilsvarende vil oplevelser med en empatisk og kærlig mor både virke positivt ind på dannelsen af barnets selv-model og arbejdsmodel af moderen.

De indre arbejdsmodeller er ifølge Bowlby forholdsvis stabile allerede efter det første år, selv om de dog ajourføres gennem barndommen og kan præges af senere og anderledes oplevelser. Men når først de samspilmønstre, som modellerne repræsenterer, er blevet „tilvænnede, generaliserede og stort set ubevidste, varer de ved i mere eller mindre ukorrigeret og uforandret tilstand, selv hvis individet senere i livet har at gøre med personer, der behandler det helt anderledes, end forældrene gjorde, da det var barn.“¹⁷ De indre arbejdsmodeller svarer på mange måder til Daniel Sterns „fremkaldte ledsager“ og man ser også tydeligt forbindelsen til den kognitive psykologis begreb om „kognitive skemaer“, der repræsenterer essensen af erfaringer gjort på et bestemt område. De indre arbejdsmodeller forsyner som de kognitive skemaer individet med regler for, hvordan det skal omgås og reagere på andre mennesker, og de gør det muligt for individet at foregribe og fortolke andre menneskers adfærd¹⁸. De kommer med andre ord til at præge den måde, et menneske oplever og fortolker det sociale samspil med andre på.